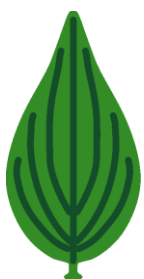

Biodiversiteit op Kindertuin de Boterbloem en Kinderboerderij Tanthof plus Waterspeeltuin

Aukje Gjaltema

**Natuurlijk
Delfland**

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: delfland.knnv.nl
twitter: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfand
Youtube: klik hier

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. De inventarisatie.....	4
3. Wat wel en wat niet?	5
4. Het resultaat.....	6
5. De broedvogels en overige vogels.....	8
Meer informatie.....	11

Copyright: Natuurlijk Delfland, 2023

Referentie: Aukje Gjaltema, Biodiversiteit op Kindertuin de Boterbloem e.o., Natuurlijk Delfland, 2023

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

1. Inleiding

Zo eind 2018 wordt duidelijk dat de gemeente Delft plannen heeft om de zes bestaande basisscholen in Tanthof West en Oost samen te voegen tot één mega-basisschool, de zogeheten Scholenschuif. Als locatie voor de nieuwe school is in eerste instantie gekozen voor de sportvelden in het Abtswoudse Park, dichtbij de keerlus van de tram. Op deze 'weinig gebruikte', 'lege' ruimte moet een groene campus komen. Op de huidige locaties van de scholen kunnen dan woningen worden gebouwd als bijdrage aan de opgave voor de bouw van 15.000 extra woningen in Delft. Dit leidt tot massale protesten in de wijk. Natuurlijk Delfland speelt hierin een grote rol. Er wordt een Stichting 'Behoud het Park' opgericht. Eind 2019 komt deze met een alternatief plan: nieuwe schoolgebouwen op de bestaande locaties, met woningen daar bovenop. Uiteindelijk worden de plannen voor het Abtswoudse Park afgeblazen, officieel wegens slechte bereikbaarheid en verkeerstechnische problemen.

Ondertussen heeft de gemeente begin 2019 een onderzoek naar een tweede locatie voor de megaschool gestart: het terrein van Kinderboerderij Tanthof en Kindertuin de Boterbloem. Met wat passen en meten zou nog een deel van het terrein als kinderboerderij in gebruik kunnen blijven. De kindertuin zou verplaatst moeten worden. Verkeerstechnisch is de locatie weinig beter dan de vorige. Dit plan leidt tot nog veel meer protesten.

Spandoek van de protestactie op de Kinderboerderij Tanthof.

Natuurlijk Delfland levert wederom een grote bijdrage. Deze heerlijke plek, een oase van rust met natuur en dieren tussen vier dichtbevolkte woonwijken moet behouden blijven! Middels

acties en twee petities worden duizenden handtekeningen ingezameld. Juli 2021 wordt uiteindelijk bekend, dat het college besloten heeft dat er vooralsnog geen groene campus in de Tanthof komt. Samen met de betreffende schoolbesturen start het college een vervolgtraject voor herhuisvesting van de scholen op de huidige locaties in Tanthof .

2. De inventarisatie

De protestacties zijn uitgebreid in het nieuws geweest. Wat minder aandacht heeft gekregen, is dat er in dit kader ook eind 2019 een onderzoek is gestart naar de biodiversiteit op deze terreinen. Door de coronacrisis waren groepsactiviteiten helaas niet mogelijk. In alle stilte zijn door een aantal leden van Natuurlijk Delfland op individuele basis diverse soortgroepen geïventariseerd. De aftrap was de Eindejaar-plantentelling op 29 december 2020 op Kindertuin de Boterbloem. Hier is ook geteld tijdens de Nationale Bijentelling op 17 april 2021. De overige bezoeken zijn verspreid over het jaar gedaan. De belangrijkste inventariseerders waren: Aukje Gjaltema (planten, korstmossen en meer), Geert van de Poelgeest (insecten en meer) en Marian Barendtszen (mossen en korstmossen e.a.). Vissen zijn geïventariseerd door het Team Vissen en vleermuizen door het Team Zoogdieren van Natuurlijk Delfland. Geesje Veenbaas heeft op het terrein de broedvogels geïventariseerd.

De gegevens zijn verzameld op waarneming.nl, waar voor dit doel door Natuurlijk Delfland een projectgebied is aangemaakt (Delft – Kinderboerderij Tanthof e.o.). Het voordeel hiervan is dat de verschillende onderzoekers onafhankelijk van elkaar hun waarnemingen in kunnen voeren, en alles toch automatisch op één plek terecht komt. Ook losse waarnemingen van anderen, mits via ObsIdentify of Waarneming.nl ingevoerd, worden meegeteld. Voor de volledigheid zijn nog wat oudere waarnemingen toegevoegd, zoals losse vlinderwaarnemingen op Kindertuin de Boterbloem en een planteninventarisatie door Natuurlijk Delfland uit 2014. Tevens worden alle waarnemingen behalve door de automatische beeldherkenning ook door onafhankelijke validatoren beoordeeld. Toch kleven er ook nadelen aan. Door de enorme toevloed aan waarnemingen zijn er achterstanden bij de validatie. Bovendien zijn niet alle waarnemingen even goed, sommige zijn oncontroleerbaar, en sommige gewoon fout. Deze worden nu echter wel meegeteld. Hierdoor zijn de genoemde totalen niet helemaal nauwkeurig. Ook is er overlap tussen soorten en verzamelsoorten. Voor dit laatste is waar mogelijk wel gecorrigeerd.

Een 7-stippelig lieveheersbeestje op Kindertuin de Boterbloem

3. Wat wel en wat niet?

Voor de meeste soortgroepen kan alles wat waargenomen is gewoon meegeteld worden. Mossen, korstmossen, paddenstoelen, bijen, vliegen, kevertjes: alles wat gevonden wordt is er op eigen houtje gekomen en doet mee. Voor de boerderijdieren ligt dat anders. Ze zijn niet wild en niet uit zichzelf gekomen, dus die niet. Ook volièrevogels en pluimvee (loslopende kippen, tamme eenden) doen niet mee. Verder alles wat vrij rondloopt of rondvliegt wel.

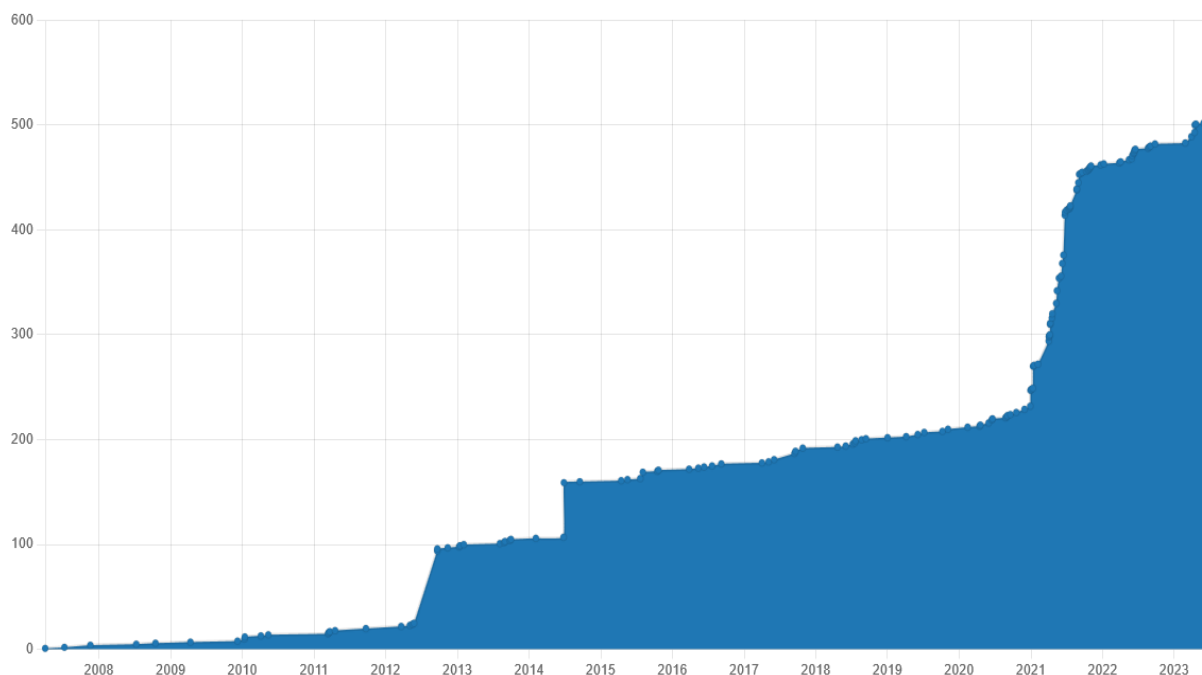

Geiten op de kinderboerderij (komen niet voor op de soortenlijst van de inventarisatie).

Voor planten geldt: aangeplante soorten niet, wat zich vrij vestigt en standhoudt wel. Dus een aangeplante boom telt niet mee, zaailingen daarvan wel. Ingezaaide groentebedden niet, het onkruid daarin wel. In de praktijk is niet altijd duidelijk of planten ergens spontaan opgekomen zijn of toch door iemand gezaaid of geplant zijn. Met name op Kindertuin de Boterbloem staan nogal wat leuke soorten, die overal vandaan gehaald zijn. Een deel daarvan verwildert en verspreidt zich naar plekken waar ze eerst niet stonden. Zijn ze wild of niet? Aan de waarnemer de taak om dit te beoordelen. Gelukkig kijken de validatoren van waarneming.nl over onze schouders mee. Niet alles wordt goedgekeurd, en veel van de randgevallen worden geregistreerd als 'escapes'.

4. Het resultaat

In de onderstaande figuur is het verloop van het aantal waargenomen soorten op waarneming.nl te zien. De oudste waarneming stamt uit 2007. Inventarisaties uit 2012 en 2014 zijn goed te zien, daar gaat de curve even steil omhoog. Vervolgens loopt hij geleidelijk verder op tot ongeveer 225 soorten eind 2020. De inventarisatie van 2021 levert 378 soorten op. Een deel hiervan was al eerder gemeld, maar met ca 200 nieuwe soorten komt het totaal op een mooie 425. Daarna blijft de grafiek geleidelijk stijgen, met in 2023 nog een sprongetje door een aanvullende inventarisatie van mossen en korstmossen. In de zomer passeert de teller de 500 soorten. De stand per 1 augustus 2023 is 541 soorten inclusief escapes.

Aantal waargenomen soorten als functie van het jaar (2007-2023)

In de onderstaande tabel zijn de waargenomen soorten weergegeven, opgesplitst per soortgroep.

Aantal waargenomen soorten per soortgroep, inclusief verzamelsoorten		
<u>soortgroep</u>	<u>2021</u>	<u>1-8-2023 incl escapes</u>
Vogels	29	50
zoogdieren	3	4
reptielen en amfibieën	3	3
dagvlinders	5	12
nachtvlinders en micro's	4	14
Libellen	4	6
Vissen	5	5
sprinkhanen en krekels	1	4
bijen, wespen, mieren	18	26
vliegen en muggen	15	24
Kevers	15	17
wantsen, luizen e.d.	9	15
insecten overig	2	4
geleedpotigen overig ¹⁾	10	19
weekdieren	11	13
ongewervelden overig ²⁾	0	0
planten	206	263
algen e.d.	0	1
mossen en korstmossen	19	36
paddenstoelen	19	25
Totaal	378	541

¹⁾ geleedpotigen overig: spinnen, kreeften, pissebedden e.d.

²⁾ ongewervelden overig: wormen, aaltjes, bloedzuigers e.d.

5. De broedvogels en overige vogels

Resultaten inventarisatie 2021

Geesje Veenbaas

Op verzoek van Aukje Gjaltema heb ik in het kader van het onderzoek naar de biodiversiteit van Kindertuin de Boterbloem en Kinderboerderij Tanthof inclusief de Waterspeeltuin in 2021 de broedvogels van dit gebied geïnventariseerd.

Werkwijze

Er zijn vijf vroege inventarisatiebezoeken geweest (25 februari, 21 maart, 25 april, 9 mei en 6 juni), aanvang ongeveer een half uur voor zonsopgang, één bezoek later op de ochtend (start 11.00 uur) op 20 juni en nog een bezoek vrij vroeg in de avond (ca. 21.00 uur) op 11 juli; de laatste twee bezoeken om soorten te treffen die 's ochtends vroeg nog niet of nauwelijks actief zijn. De meeste bezoeken zijn 's zondags uitgevoerd om zo min mogelijk last te hebben van verkeerslawaaai.

Hiernaast was er nog een eerste, slechts verkennend bezoek op 21 februari dat alleen op de Kindertuin de Boterbloem gericht was. Wel zijn de waarnemingen op die ochtend ook genoteerd.

Bij het vastleggen van de waarnemingen op de kaarten werd gebruik gemaakt van de broedcodes volgens de SOVON-handleiding broedvogelonderzoek.

Voor alle bezoeken geldt dat soorten die in de directe omgeving van het onderzoeksgebied zongen of werden gezien, ook zijn genoteerd, omdat deze waarnemingen kunnen helpen bij het vaststellen van territoria in de randen van het onderzoeksgebied.

Resultaten

Allereerst moet gezegd worden dat voor een nauwkeurige inventarisatie van de broedvogels het onderzoeksgebied nog iets frequenter bezocht zou moeten zijn. De resultaten geven een indicatie van de aantallen territoria of broedparen van soorten.

Een aantal soorten is niet vaak genoeg waargenomen om vast te stellen dat het om een territorium of broedpaar gaat.

Daarnaast zijn er soorten die hier wel foerageren, maar elders hun broedgebied zullen hebben zoals de in kolonies broedende Blauwe reiger en Aalscholver of de in weilanden of op platte daken broedende Scholekster.

Tot slot lopen en vliegen er nog soorten rond die bij de kinderboerderij horen.

Al deze soorten zijn - naast de broedvogels van het gebied - in een tabel opgenomen.

Behalve de in de tabel opgenomen soorten zijn ook Huismussen waargenomen. Deze broeden mogelijk in de gebouwen van de kindertuin en zijn niet geteld.

De resultaten van het onderzoek in tabelvorm:

Broedvogels	Aantal broedparen
winterkoning	2
heggenmus	2
zwartkop	1
tjiftjaf	1
Roodborst	1
koolmees	2
boomkruiper	1
merel	1
houtduif	4
Turkse tortel	1
ekster	1
kauw	1
zwarte kraai	1
nijlgans	1
wilde eend	3
krakeend	1
parkeend	3
waterhoen	3
meerkoet	3
Soorten die hier mogelijk hebben gebroed (onvoldoende waarnemingen)	Aantal waargenomen individuen
pimpelmees	2x1
grote bonte specht	1
halsbandparkiet	1
Soorten die hier foerageerden resp. die (deels?) bij de kinderboerderij horen	Aantal waargenomen individuen
putter	1
groene specht	1
scholekster	1 paar + 1 bijna volw. juveniel
blauwe reiger	1
aalscholver	1
Canadese gans	18
grauwe gans	2
parkgans	2

Planten zijn met 263 soorten het meest gemeld, gevolgd door vogels met 50 soorten. Dit zijn ook wel de makkelijkste groepen om te inventariseren, en naar alle waarschijnlijkheid inmiddels vrij compleet. Voor de overige soortgroepen geldt dit minder.

Mossen en korstmossen staan op de derde plaats met 36 soorten. Dit is al aardig wat, maar er kan zeker nog wat bij. Sommige korstmossen kunnen alleen met kleurreacties op naam gebracht worden, en dat is bij mijn weten nog niet gebeurd. Van de wilde zoogdieren zijn er 4 soorten gezien, namelijk muskusrat, egel, gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis. Merkwaardig genoeg dus geen muis of bruine rat, terwijl je die op een kinderboerderij toch wel zou verwachten.

Van de insecten (bijen, vliegen, etc.), eigenlijk de soortenrijkste groep, is waarschijnlijk nog maar een klein deel waargenomen, en van de bodembeestjes nog nagenoeg niks. Op een kindertuin mag je toch meerdere soorten regenwormen verwachten, maar er is er nog geen enkele gemeld.

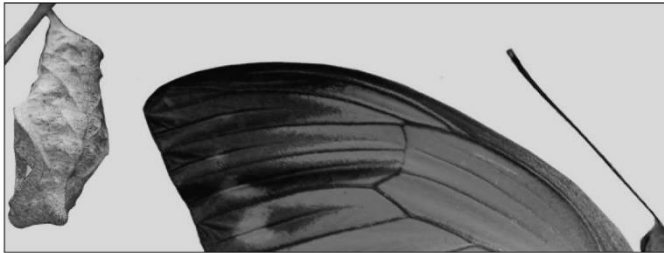
Streng beschermde soorten werden niet verwacht en zijn ook niet gevonden. De soorten die wel gevonden werden, passen bij het intensieve en gevarieerde gebruik van het terrein. Een volledig overzicht van alle waargenomen soorten is te vinden op de website van waarneming.nl.

Halsbandparkiet eet van zonnebloemen op Kindertuin de Boterbloem

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur. Ga naar onze website om te weten of het lidmaatschap ook iets voor jou is.

Bij ons kun je je ontpoppen.

Tot iemand die van de natuur geniet, Of haar bestudeert en beschermt. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijzer in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Meer informatie

Bomen Waterspeeltuin Tanthof

Naar aanleiding van de vraag van de Kinderboerderij Tanthof om de bomen op veiligheid te keuren en te helpen bij de Bijentuin is er een project gestart om deze vragen te beantwoorden. Zie <https://delfland.knnv.nl/kennisbank/bomen-waterspeeltuin-tanthof/>

Essie de Es

Ga in gesprek met Essie

Op de kinderboerderij Tanthof staat Essie de Es.

Zie ook <https://delfland.knnv.nl/nieuws/essie-de-es/>

Een verslag dat Aukje Gjaltema heeft samengesteld naar aanleiding van de inventarisatie van de natuur op de Kindertuin de Boterbloem, de Kinderboerderij en Waterspeeltuin Tanthof. Diverse leden van Natuurlijk Delfland hebben daar aan bijgedragen Een groene parel in de wijk Tanthof.

LAAT KINDERBOERDERIJ EN KINDERTUIN TANTHOF NIET VERDWINEN

